

EESTI KUNSTI DIGISILD

TEEMA SUURTE MUUTUSTE AEG

DIGISILLA VIDEO Jaan Toomik „Isa ja poeg”

Jaan Toomik. Isa ja poeg. 1988. Video. 2 min, 35 sek
Eesti Kunstimuuseum

TEA

1990. aastad seostuvad Eestis ennekõike **taastatud oma-riikluse** ülesehitamisega, mis tõi kaasa palju kiireid muutusi ja uusi nähtusi. Lisaks majanduse järkjärgulisele liberaliseerimisele hakkasid siin levima läänelik elustiil ja popkultuur. Tarbimisühiskond ja uued vaba aja veetmise võimalused toovad endaga kaasa ka teistsugused väärtused, mida omakorda võimendab massikultuur. Selles igapäevases tegelikkuses leiavad oma koha ka subkultuurid, mis lausa vohavad üleminekuaja peata olekus.

Visuaalse kommunikatsiooni väli laieneb 1990. aastatel hüppeliselt just tänu tsensuurisüsteemi kaotamisele ajakirjanduses ja reklaaminduses. Uute meediate läbimurd jõuab ka kunstipilti ja mässab traditsiooniliste kunsti- tehnikate – maali, skulptuuri ja graafika – vastu. Vabas Eestis laieneb ka kaasaegse kunsti teemade ring ning käsitlemist leiavad **mälutemaatika**, toimivate **konstruktsioonide paljastamine**, **normide painutamine**, **identiteediloome**, **kehakunst** ning palju muud kõnekat ja seni alla surutut.

Jaan Toomiku (1961) videote motiivivalik on läbi mõeldud ja kindlasti mitte juhuslik. Oma lihtsusest hoolimata võivad Toomiku teosed mõjuda monumentaalse ja ekspres-

siivsena, kuna toovad esile inimese olemuse eri kihid. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ka teoste helitaustale.

ARUTLE JA LOO

Enne vaatamist

- Nimeta mõni poeetilisena näiv kujund visuaalkultuuris. Mis teeb selle poeetiliseks?
- Kas alasti keha kunstis on esteetiline kaalutus või provokatsioon? Kuhu tõmbaksid piiri?
- Kas alasti keha on tänapäeval tabu? Miks?

Pärast vaatamist

- Millise kolme mõistega iseloomustaksid Jaan Toomiku videoteost? Miks?
- Kas oskad antud videoteosest välja tuua mõne metafoori?
- Mis eristab videokunsti teistest kunstiliikidest? Miks võis kunstnik valida just selle meediumi?

Uuri oma isiklikku fotoarhiivi. Leia sealt üks tähenduslik pilt ja jutusta selle lugu, aga muuda ära mõni järgnevatest faktoritest: sugu, vanus, rahvus või sotsiaalne klass. Kuidas lugu muutus originaaliga võrreldes? Millistes olukordades on need faktorid olulised ja millistes mitte? Inspiratsiooniks vaata digitaalkogust (digikogu.ekm.ee/est) Peeter Linnapi teost „Suvi 1995” ja loe selle kirjeldust.

MUUSEUMITUNNI SOOVITUS

„Kunsti vaatamise ABC”